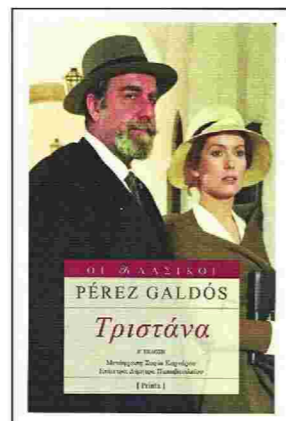
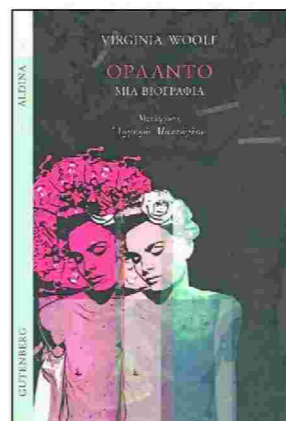

ΕΣΤΙΑ

Κριτική - παρουσιάσεις: *Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου*

MHN νομίζετε ότι επειδή έπερασαν οι Έορτές των Χριστουγέννων έτελειωσαν οι έορτές εν γένει. Όπως όλοι γνωρίζουμε ο Ιανουάριος είναι επίσης μήνας πολλών ονομαστικών έορτών. Έπομένως υποβάλλουμε προτάσεις για βιβλία-δώρα.

– **Φωτεινή Ντάνου, 'Η Λερναία' Ύδρα των άχρειων. Τά πληβεία στρώματα στην αγγλική πολιτική σκέψη, 1509-1625** (έκδ. **Ήρδωτος**, σελ. 168, ευρώ 17). Η συγγραφέας είναι διδάσκουσα στο Έλληνικό Άνοιχτό Πανεπιστήμιο και επίσης στην Σχολή Μωραΐτη. Είναι διδάκτωρ Ευρωπαϊκής Ιστορίας με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για ζητήματα ιδεολογίας κατά την πρώιμη νεότερη περίοδο στην Άγγλία. Στο παρόν βιβλίο της προσεγγίζει μία σειρά λογίων και πολιτικών φιλοσόφων που ήρμασαν στην Άγγλία κατά τό σημειούμενο διάστημα που καλύπτει την βασιλεία των Έρρίκου Η' Τυδώρ, Έδουάρδου Στ', Μαρίας Α', Έλισάβετ Α', Ίακώβου Α' της Άγγλίας και Στ' της Σκωτίας. Είναι η περίοδος κατά την οποία διεμορφώθη οριστικώς στην Άγγλία τό καθεστώς της απόλυτου μοναρχίας, έστω και αν υπήρχε τό Κοινοβούλιο με κυρία αλλά και καιρία άποστολή την ψήφιση των φόρων και πιστώσεων. Οί πολιτικοί φιλόσοφοι που εξετάζονται είναι οί Edmund Dudley, Thomas Elyot, Richard Morison, Thomas Smith, Francis Bacon. Έκτός από τόν τελευταίο, οί λοιποί παραμένουν σχετικώς άγνωστοι παρ' ήμιν. Τά βιβλία πολιτικής φιλοσοφίας που εξετάζονται άφορούν σέ συγκεκριμένο ζήτημα, την συμμετοχή ή μη των λαϊκών στρωμάτων στην διακυβέρνηση του κράτους. Και ναί μέν δέν μετείχαν στην συγκρότηση του Κοινοβουλίου αλλά λόγω της συμμετοχής τους σέ τοπικό επίπεδο, καθώς και λόγω των συνεχών αίματηρών λαϊκών εξεγέρσεων μέχρι και την βασιλεία του Έρρίκου Ζ' Τυδώρ, οί άγρότες, οί μικροτεχνίτες και τά εργατικά στρώματα διεδραμάτιζαν ρόλο στην κοινωνία και προκαλούσαν φόβο στους άριστοκράτες και τούς κτηματίες καθώς και στους άστούς και επιχειρηματίες. Τά πολιτικά μελετήματα που εξετάζονται προσπαθοῦσαν τότε –μεταξύ 1529 και 1625, χρόνοι οριζόμενοι από την έκδοση του πρώτου και του πέμπτου υπό εξέταση βιβλίου– να δώσουν απαντήσεις σέ καιρία ερωτήματα όπως εάν ή

φτώχεια άποτελούσε δικαιολογία για άνυπακοή και εξέγερση των πληβείων, με ποιόν τρόπο θά ήταν δυνατόν να άποτραπή τό ενδεχόμενο γενικευμένης άναταραχής, αλλά και πώς γενικότερα έβλεπαν οί άνώτερες τάξεις τό «πολυκέφαλο τέρας του λαού». Λαμπρή γνώσις του άντικειμένου της ή συγγραφέας μάς ξεναγεί σέ ένα προνεωτερικό πολιτικό στοχασμό που δέν είναι κατ' ανάγκην ξεπερασμένος.

– **Tahar Ben Jelloun, Μιλώντας στα παιδιά μας για την τρομοκρατία** (μτφρ. **Πάνος Άγγελόπουλος**, έκδ. **Πατάκη**, σελ. 160, ευρώ 8,80). Ο συγγραφέας είναι Γαλλομαροκινός και γεννήθηκε στό Φέζ αλλά ζή στό Παρίσι. Τό παρόν έργαφο κατά τό 2016 μετά τίς μεγάλες τρομοκρατικές επιθέσεις στην Γαλλία. Μουσουλμάνος ό ίδιος αλλά με εύρειες άντιλήψεις και φιλοδυτικός, στόν φανταστικό διάλογο με μία από τίς κόρες του, που δέν κατονομάζεται, προσφέρει στούς άναγνώστες του μία σημαντική προσέγγιση στό μεγάλο ζήτημα της εξωτεριεύσεως των φόβων των παιδιών και των έφηβων σχετικώς με την τρομοκρατία. Τά νεανικά έρωτήματα και ό εκφραζόμενος φόβος δέν περιορίζονται φυσικά μόνον στην νεολαία αλλά εκτείνονται και στούς ένηλικούς. Και είναι πολύ δύσκολο, όπως προκύπτει και από τό βιβλίο, να διαλυθούν οί φόβοι. Βεβαίως, ή πρώτη άναγκαία κίνηση είναι να λεχθί τό πρόβλημα, να εξετασθί ιστορικά, να αναλυθί, και εν συνέχεια να επιχειρηθί ή εξήγησης των αίτιων που οδηγούν στην έποχή μας στόν ισλαμικό φονταμενταλισμό. Ο προβληματισμός του συγγραφέας έχει μεγάλες διαστάσεις. Διότι άφ' ενός δέν μπορεί να άποδεχθί τό άνελεύθερο πνεύμα των ισλαμικών καθεστώτων που επιβάλλει πλήρη άστυνόμευση της σκέψης και της έκφρασεως, άφ' έτέρου όμως δέν αισθάνεται άνέτως όταν οί Δυτικοί ασπρίζουν τόν Μωάμεθ και έτοι θίγουν την πίστη του. Κατανοεί ότι ή έλευθερία σκέψης και έκφρασεως τό επιτρέπει, αλλά κάποια ένστικτώδης αντίδρασις τόν καταλαμβάνει. Πώς μπορεί να ζήσι σέ φιλελεύθερη κοινωνία με έντονο κοσμοπολιτισμό ένας μουσουλμάνος;

– **Virginia Woolf, Όραντο. Μία βιογραφία** (μτφρ. **Άργυρώ Μαντόγλου**, έκδ. **Gutenberg/Aldina**, σελ. 528, ευρώ

20). Μάς προσφέρεται μία νέα μετάφρασις του δημοφιλεστερου ίσως έργου της Βιρτζίνια Γούλφ, που έχει διασκευασθί και για τό θέατρο αλλά και έχει γίνει ταινία τό 1992 με πρωταγωνίστρια την Τίλντα Σουίντον. Είναι ή ιστορία ενός άνδογύνου προσώπου που κινείται στην πορεία του χρόνου άλλοτε με άνδρική ύποστασις και άλλοτε με γυναικεία, από την έποχή της Έλισάβετ Α' της Άγγλίας ως τίς άρχές του 20^{ου} αιώνας. Έμπνευσμένο από την έρωτική σχέση της συγγραφέως με την Βίτα Σάκβιλ-Ουέστ, προσφέρει πληθώρα εύρωδων λογοτεχνικών και ιστορικών σχολίων, καθώς και μία μακρά έρωτική έξομολόγηση πρός την Σάκβιλ-Ουέστ. Στό μυθιστόρημα ένσωματώνονται πολλά περισσότερα από όσα είναι δυνατόν να καταγραφθί φυσικά ή ταινία ή ένα θεατρικό έργο. Στην παρούσα έκδοσι προστίθενται και έρμηνευτικά επίμετρα από τούς Cleveland B. Chase, Maria DiBattista και Κατερίνα Κίση-Μυτάκου. Τά κείμενα αυτά επιτρέπουν στόν Έλληνα άναγνώστη που δέν είναι γνώσις του έργου και των ιδιοτυπιών γραφής της Γούλφ να προσεγγισθί εύκολότερα τό βιβλίο.

– **Benito Pérez-Galdós, Τριστάνα** (μτφρ. **Σοφία Κορνάρου**, επίμετρο **Δήμητρα Παπαβασιλείου**, έκδ. **Printa**, σελ. 320, ευρώ 14,84). Πρόκειται για τό σημαντικότερο μυθιστόρημα του Ίσπανου συγγραφέως Benito Pérez-Galdós (1843-1920), που θεωρείται ταυτοχρόνως και τό σημαντικότερο μυθιστόρημα της Ίσπανίας μετά τόν «Δόν Κιχώτη». Στην Έλλάδα μάς συστήθηκε άρχικά μέσω της ταινίας (1970) του Λουίς Μπουγιουέλ με πρωταγωνίστρια την νεαρή τότε Κατρίν Ντενέβ. Είναι μία ιστορία έρωτικού τριγώνου καθώς κυριαρχούν ή νεαρή ήρωίδα Τριστάνα, ό άγαπημένος της Όράθιο και ό γράσκων Δόν Χουάν Γκαρίγια, ό όποιος την επηρεάζει καιρία στην ήθική και πρακτική αντιμετώπιση της ζωής και με τόν όποιο τελικώς παντρεύεται. Τό μυθιστόρημα άνάλει και περιγράφει έρωτικές σχέσεις και συνασθήματα στό περιβάλλον της έποχής εκδόσεώς του (1892), όταν ή κοινωνία ήταν τελείως διαφορετική. Ακόμη και τό ότι ή Τριστάνα είναι άνάπηρη προκαλοῦσε έντύπωση και άισθηση.

Η Ροζίτα άφηγείται

ΑΙΓΟ πρίν από τίς Έορτές ένκυκλοφόρησε τό νέο δίτομο βιβλίο της κ. **Ροζίτας Σώκου** υπό τόν τίτλο: **Ο αιώνας της Ροζίτας** (έπιμ. **Ιρένε Μαραντέ**, έκδ. **Όδός Πανός**, τόμ. Α': **Βιβλίο Πρώτο 1900-1950**, σελ. 470, ευρώ 22, τόμ. Β': **Βιβλίο Δεύτερο 1957-2017**, σελ. 440, ευρώ 22). Η έπιμέλεια των δύο τόμων όφείλεται στην κόρη της κ. Σώκου, την κ. Ιρένε Μαραντέ.

Φυσικά έχομε διαβάσει προηγούμενα βιβλία της κ. Σώκου, ένν οί πάντες γνωρίζουν την έξαιρετική κινηματογραφική και θεατρική κριτική που άσκούσε από διάφορες εφημερίδες και περιοδικά. Οί άφηγήσεις για την πορεία της ζωής της άκολουθούν την χρονική εξέλιξι αλλά ταυτοχρόνως κάνουν άλματα στό παρελθόν ή στό μέλλον των περιγραφόμενων γεγονότων, έτσι ώστε να έχη και τό βιβλίο έντονη κινηματογραφικότητα. Περιγράφει άνθρώπους και καταστάσεις, κυρίως όμως μάς παρουσιάζει τόν ίδιο τόν έαυτό της μέσα από τά κεφάλαια του βιβλίου της. Ναί, προσφέρει χαριτωμένες προσωπογραφίες προσώπων που έγνώρισε είτε τά άγάπησε είτε όχι, καθώς και στιγμιότυπα από τόν κόσμο της, αλλά σέ αυτά ή ίδια ή Ροζίτα κυριαρχεί και μάς επιβάλλεται με τό γλαφυρό ύφος της, την άισοδοξία της για την ζωή πάντοτε, άσχετώς ήλικίας, με την βαθύτατη άγάπη για τό θέατρο και την Έβδομη Τέχνη. Άνήκει στην γενεά του όμιλοῦντος κινηματογράφου, τόν όποιο άγάπησε με πάθος. Στόν δεύτερο τόμο ύποστηρίζει ότι κατά τά τελευταία χρόνια έχει παύσει να παρακολουθί τά γινόμενα και τίς εξέλιξεις. Βαρέθηκε, λέει. Μπορεί να «χόρτασε». Είναι όμως βέβαιο ότι πολύ λίγοι σηνηοθέτες έχουν άπομείνει που να μπορούν να την έκπληξουν και να προκαλέσουν τόν θαυμασμό της. Και αν κάτι καθίσταται σαφές, είναι ότι χωρίς θαυμασμό και ένθουσιασμό ή Ροζίτα Σώκου δέν μπορεί να συγκεντρώση την προσοχή της... Θά τό διαβάσετε με εύχαρίστηση. Είναι ένα βιβλίο που ούτε θά σάς άπογοητεύσει ούτε θά σάς στενοχωρήσει. Άντιθέτως θα σάς κάνει να νοσταλγήσετε τό παρελθόν, αλλά και να ζηλέψετε για τίς πλούσιες έμπειρίες και τίς γοητευτικές γνωριμιές που αξιόθηκε αλλά και έφρόντισε να έχη ή κ. Σώκου στην πορεία της. Και χωρίς πικρίες, σέ μεγάλη πλέον ήλικία, άποδεικνύει ότι είναι ακόμη έφηβη, με άγάπη για την ζωή και τούς άνθρώπους!

